

Vypracoval: Václav D.

Pamětník: Daniela C. se narodila na sklonku Druhé světové války v severočeských Lounech. V době normalizace pracovala v JZD Horošovice, poté v JZD Panenský Týnec. Nyní je v invalidním důchodu. V posledních volbách, stejně tak jako po celý život, volila paní Daniela Komunistickou stranu.

Kde jsi pracovala v 70. letech?

V 63. jsem nastoupila v družstvu Žerotín, předtím jsem byla v zemědělské škole dva roky, v 65. jsem se vdala a od 66. jsem dělala v sezóně, jako brigády, na STS Slaný. Potom jsem v 70. byla doma, protože můj manžel měnil zaměstnání a já šla taky. Pak se mi narodila dcera a já nastoupila až v 74. v JZD Hořešovice (*Horošovice*) do kravína. Tam jsem byla do roku 1980 a přešla jsem do JZD Panenský Týnec. Tam jsem dělala taky v kravínech a dělala jsem tam až do roku 1991, asi. Jenomže jsem měla doma dva nemohoucí lidi, tak jsem už, to potřebovali větší péči, tak jsem už s nimi zůstala doma až do jejich smrti.

Co bylo náplní tvé práce?

Nejdřív jsme dělávali na poli, to začlo s jarníma pracama, okopávky, sázení atd. Pak jsem přešla do živočišné výroby a tam jsem dělala v kravíně. A tam se šlo od krmení, přes dojení až po skončení směny.

Proč jsi vstoupila do JZD?

Protože to bylo nejbližší a byly tam slušné vejdělky.

Pracoval u vás někdo, kdo měl před rokem 1948 svoje vlastní pole?

Rodiče. Ti vstoupili do JZD a pak jsem tam vstoupila já. V 60. vstoupili do družstva.

Vstoupili do družstva dobrovolně?

Jo, nikdo je nenutil. Kdo pak by na tom (poli) dělal. To by o hodně snazší se dát do JZD a dělal jsi jednu práci a měli hotovo. To bylo hrozný hospodařit soukromě.

Vyhodili od vás někoho po roce 1968?

Jak vyhodili?

Myslím třeba z důvodu, že nesouhlasil...

Ne, Ne, Ne, vůbec. V celém okolí jsem neslyšela, že by byl někdo propuštěnej.

Určitě jste plnili plán, pamatuješ si na kolik procent?

Ježíš, to nevím. Ale vím, že se plnilo ve všom. Jak v mase, tak v mlíce, tak v obilninách. Ve všom byli výborní.

Falšovali se nějak výsledky?

Ne, Ne, to se nedalo. To, co se navázilo, já nevím, jak by to falšovali, to co jsme nadojili, mlíkárna převzala a víc by nám nezaplatila. To nešlo falšovat.

Zkoušeli jste metody zahraničních vědců?

Ne

Tlačili na vás shora na vyšší výnosy?

Ne. Jestli třeba na ty vedoucí možná, ale na nás nikdo nic. To bylo daný, každý den byla naplánovaná práce a ta se musela udělat a tím to zvadlo. Jestli na ně seshora někdo tlačil, to nevím.

Byli u vás Úderníci

Že byli vyhlášený tady třeba nějaká paní K. za nejlepší dojičku nebo nejvíc nadojenýho mlíka atd. tak to třeba bylo ale takhle.

Vyhodili někoho od vás z politických nebo náboženských důvodů?

Ne, vůbec nevím, že by něco takovýho...

Kolik jsi vydělávala?

Jo, já tom někde skovaný, už jsme to hledali. No čistého jsem vydělávala tak 6-7 tisíc.

Pro srovnání, kolik byl průměrný plat? Dva tisíce?

To nevím, já jsem neměla k tomu tolik zkušeností. No ale byl menší, možná. Ale byli jsme spokojený, vždyť jsme taky stavěli, auta jsme si kupovali a stavět jsme začali s 11 tisícema. No museli jsme si na to vydělat a já byla s vejplatama spokojená. To jsem měla třeba ještě auto na půjčku, na splátky z toho. Čistého jsem měla tak 6-7 tisíc. Mám to někde napsaný, ještě vejplaty, ale to bysme je museli hledat.

Ty už jsi to asi řekla, ale za co jste je třeba utráceli?

Dennodenní potřeba, jídlo, auta, stavělo se, no tak to bralo taky hodně peněz, do školy chodili, to taky něco stálo, né takový kvanta jako dneska. To utrácení taky nebylo tak veliký, když kilo nejlepšího masa stálo 35 až 38 korun, kilo normálního masa bylo kolem 20 korun, 18 i míň, no tak to nebyly takový velký položky, to se dalo koupit bedýnka hroznovýho vína za 17 korun, normální taková ta jak vozej. Nechal se z toho slušně žít.

Bylo nějaké zboží nedostatkové?

Já nevím, že by bylo nedostatkový. Tady to záleželo asi na prodavačích, jó, kdybych přijela a řekla: „Já chci 5 kilo pomerančů nebo 5 kilo banánů,“ tak bych je nedostala, to je pochopitelný. Ale když jsem řekla: „Hele, až přijedou, můžeš mi vzít tolik a tolik pomerančů nebo tolika toho,“ určitě jsem je dostala. Objednala (prodavačka) a, co kdo si objednal, nebyl problém. Třeba teďkon, když pak ty pomeranče byly takový zeschlý, tak z těch zemí nešly přesně, pravidelně, ale když byli v sezónách tak nevím, že by byli... Já nevím, to by ses musel zeptat matky, já si myslím, že banánů a pomerančů měla dost. A nejlepší byli kubánský. To byly pomeranče, kam se dneska všichni za nima hrabou.

Takže fronty se tady nestály?

Jó taky byly fronty, čekalo se, až přijde řada. Byl jeden prodavač a...

...Myslím třeba...

Né, Né, Né. Tady ne.

Nakupovala jsi v Tuzexu?

Ne, nebylo potřeba. To co jsem potřebovala, jsem dostala tady a ani jsme nescháněli nic.

Platila jsi někdy něco za zdravotní péči?

Nepamatuju se, vůbec ne. Potom se teda platila koruna za recept, nebo něco takovýho, ale předtím vůbec ne. To nepamatuju. Ať to bylo u zubaře, ať to bylo u doktora, obvodního nebo v nemocnici nic se neplatilo. O tom nevím.

Jak bys porovнала úroveň dnešního a tehdejšího zdravotnictví?

Já si myslím, že tenkrát to bylo, i se snad chovali lepší ti doktoři. Během toho vývoje, tenkrát nebyli jako dneska, ale co mohli, tak udělali. Já si myslím, že tenkrát to bylo stejný, horší to nebylo, snad. Já teda nemarodila, já to nemůžu posuzovat. Já byla v nemocnici všehovšudy asi třikrát za celý život.

Takže to chování...

Výborný, já si nepamatuju, že by byl nějaký problém. To nemůžu taky posuzovat, třeba někdo řekne, že se měli špatně. Necejtila jsem žádný příkoří nikde.

Jezdila jsi do lázní?

Ano, jezdili hodně do lázní, do zahraničí, tady do lázní. Hodně, ale podle toho kdo.

Ty jsi byla v zahraničí?

Mě bylo líto peněz na to utratit, já je měla furt kam dávat.

A někdo tady ze známých...

Ale ju. Švagr byl v zahraničí, v Německu byli, v Rusku byl dvakrát, sestřenice byla na Kubě a při zpáteční cestě zůstala v Kanadě. Ale nic žádný popotahování jsme z toho neměli. My jsme se to dozvěděli až za jak dlouho, že tady není. Tady bylo, že odsud' jezdili, měli v družstvu kulturní fondy, peníze a platili jim, asi tři čtvrtě platilo družstvo, zájezdy a čtvrtinu si lidi dopláceli. A jezdili moc. Holt na to měli čas a tak jezdili. My nemohli. Za jedno to tady nebylo dodělaný (dům) no a měla jsem ty peníze kam dávat.

Víš o tom, že by na tebe někdo donášel na STB?

Na STB ne, v práci ju, ale na STB ne. To se tady nepěstovalo. Nevím o tom, že by...Jo ale byli tady dva, ale to byl jejich problém, nutili, teda to mi taky nevonělo, já bych nikoho nenutila, nutili lidi do strany, ale to byla jejich vina. To jsme si nějak uvnali a jelo se dál.

Žil tady v okolí někdo, kdo byl diskriminován z politických nebo náboženských důvodů?

Ne, já nevím o ničem. Nikdo nebyl vystěhovanej a hospodařili tady soukromě až...Družstvo zaniklo a oni hospodařili pořád. Ale pak to padlo, protože umřeli starý a mladý na tom nechtěli dělat. Ale byli tady asi dvoje nebo troje zemědělci, kteří tady hospodařili v těch 60. a 70. letech. Ale pak na to většinou už nestačili, tak byli rádi, že můžou jít do družstva. Asi dva zůstali, že potáhli durch, ale by si nějak pomohli to nějak. Byli utahaní jedině, jako dneska. Dneska sotva pletou nohama. Co začli hospodařit. Mysleli si, že děvečky a pacholci jim budou sloužit za dobrý jitro a za polívku. A ono to nedopadlo.

Takže v družstvu to bylo jednoznačně lepší?

To se nedá srovnat. Odpracovali jsme si každej svejch 8, 8,5 hodiny a někdy třeba v létě se dělalo, jen kdy bylo potřeba. Odpracovali jsme si svoje a šli jsme domu a víc jsme se nemuseli o nic starat.

Sledovala jsi zahraniční politiku?

My na to neměli čas a ani nás to tak nějak...Jo, někde se třeba něco udílo, ale aby nás to nějak vzrušovalo, tak to ne.

A domácí politiku?

Jako asi dneska. Dneska nadáváme. Ono tenkrát se nic strašného nedílo, tak jsme se o to nemuseli starat.

Mluvili jste o politice v rámci rodiny.

Jo, taky se mluvilo, a když se nadávalo, tatínek nám říkal: „Vy byste potřebovali zlatou první republiku, vy byste se tomu divili, on by vám tatíček Masaryk ukázal zač je toho loket, jak byste se měli dobře, půl roku by vám stačil.“ On se toho nedožil, my bohužel jo, tý zlatý doby. Ten zažil První světovou válku, Druhou světovou válku a pak ještě, jak tomu říkají, ten komunismus-socialismus. Tak jak se měli před 89. tak se málo kdo dneska už má. Jo jsou na tom moc dobře, ale jsou na tom tady, že jsou na tom moc špatně. To tady nebylo takový rozdíl.

Účastnila jsi se voleb?

Vždycky, ještě jsem žádný nevynechala. Ani dříve ani teď. Dokud můžem, tak chodíme.

Pamatuješ si na nějakého politika, který ti byl sympatický?

Svoboda. Měl slušný chování, vystupování, nebyl hrubej. Pamatuju si i trochu Beneše, spíš jako harant a spíš z vyprávění si ho pamatuju, že ho chválili.

Já myslím spíše někoho ze 70. nebo 80. let.

Svobodu, oni si dělají z něho blázny a ze Zápotockého, ale byli to normální obyčejní lidi, věděli, jak se žije, žádný boháči a tak to taky tak nějak vedli. A za druhý my jsme o to neměli tak velkej zájem.

Pamatuješ si někoho z regionálních politiků?

Ne.

Jezdili politici na venkov.

O volbách. Když se volilo, vim že hrála kapela u volebních místností a že tam byli nějaký pozorovatelé z okresu snad a to je i dneska.

Husák nebo Štrougal sem nikdy nepřijeli?

Ne, vlastně jo, ale to projížděli jen po státní přes Panenský Týnec, tak jsme se tam byli podívat ze školy.

V čem jezdívali?

V 603. Předtím v čem jezdili nevím.

Víš něco o finanční situaci politiků?

Byli bohatší. Tenkrát říkali, že má prezident 45 000 měsíčně. Aby se dělaly takový rozdíl, tak to nebyly. Ale on si z toho všechno musel asi platit, protože měl svoji, kdo mu pral, svoje uklízečky a říkali, že si to musel platit. Žili normálně, nedělali žádný ty...Oni na to asi neměli čas honit se někdo, oni měli jiný starostě, po tenisoch, golfovejch hřištích. Dyt' tady bylo všechno. Tady se zničilo tolika věcí, tolika továren. Ježišmarja, to snad není ani možný.

Pamatuješ si na projev Milouše Jakeše na Červené Hůrce?

Jo, něco jsme viděla, ale vzalo mě to tak, že jsem řekla: „Tak a jdi, už tady máme tu zlatou dobu“ A celej tejden jsem se z toho nemohla vzpamatovat, z toho jejich sametového převratu. To byla katastrofa a je to katastrofa do dneška.

Jak probíhala revoluce tady v obci?

Normálně, nikdo nedělal žádný ty, bylo tady pár těch OF, těch Janků, ale už zkrátli, už jim opelichaly křídýlka.

Jak hodnotíš vývoj naší republiky po 21 letech od revoluce?

Když to řeknu slušně, tak jenom zabečím. Hrůza a utrpení, co se tady zničilo věcí, co se tady rozkladlo. Fuj, vůbec o tom nemluvim. Všem se jim vedlo víc, to si dneska nikdo neumí z těch mladejch ani představit. Copak komu chybělo.

Jak hodnotíš vývoj KSČ(M) po revoluci?

Já nevím. Některý se mi tam nelíbili, podle mě je měli vyházet a měli nastoupit mladý. To je ale všude, ve všech partajích se cpou furt ti samý, starý, tak to jinak dopadnout nemohlo. Já neřikam, mohli tam bejt, mohli poradit, mohli říct, jakej maj svůj názor, ale neměli se cpát do politiky. A to je u všech. A nejhorší bylo, že ti největší komunisti, tak se otočili, začali převlíkat kabáty vlezli do těch stran, který dneska dělaj lumpárny. Ti dělali lumpárny za komunistů a dělaj je ještě dneska.

Koho bys volila, kdyby byla KSČM zakázána?

ČSSD. Jedině ty, protože ty to snad mysleji s lidma ještě jakš takš slušně. Jináč nevím. Myslela jsme, že ti věčkaři budou lepší, jak se ukázalo, těm jde všem jenom koryta.